

คำ: ปัจจัยสำคัญในการเขียน

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร*

บทคัดย่อ

“คำ” เป็นปัจจัยสำคัญในการเขียนให้ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ ทศณคติ ความรู้สึก ความประทับใจไปสู่ผู้อ่าน ดังนั้นการเลือกสรรถ้อยคำให้ได้ความหมายตรงกับความรู้สึกนึกคิดหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจจึงเป็นเรื่องที่ผู้เขียนควรตระหนักอยู่เสมอ

Words: Important Aspects for Writing

Nuanthip Permkesorn

Abstract

“Words” are important elements in writing. It can convey the writer’s knowledge, thoughts, beliefs, attitudes, feelings and impression to the readers. The most important task of the writer is to select the right words that can express the writer’s idea effectively.

การเขียนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ ทศณคติ จากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความจริงใจแก่ผู้อ่าน และการเขียนยังมีอำนาจโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านคล้อยตามอารมณ์และความเห็นของผู้เขียน หรือรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องที่อ่านนั้น การเลือกสรรถ้อยคำให้ได้ความหมายตรงกับความรู้สึกนึกคิดหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเขียน

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในการเขียนแต่ละครั้งนั้น ผู้เขียนอาจมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน บางท่านอาจเขียนเพื่อเล่าเรื่องหรือเล่ารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบข้อเท็จจริงหรือเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างกว้างๆ เช่น เล่าเรื่องเหตุการณ์ไฟไหม้ การเกิดแผ่นดินไหวที่ผู้เขียนประสบด้วยตนเองหรือได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ บางท่านเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวผู้เขียน เช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน ผลงานนิเวศวิทยามีทั้งคุณและโทษ บางท่านเขียนเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเชื่อหรือเห็นคล้อยตาม เช่น การโฆษณาหาเสียงของผู้แทนราษฎร การโฆษณาสินค้าหรือบริการ บางท่านเขียนเพื่อแนะนำให้ผู้อ่านปฏิบัติตามหรือเข้าใจวิธีการอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น แนะนำวิธีการใช้ชีวิตในต่างประเทศ แนะนำขั้นตอนการอ่านหนังสือที่ถูกวิธี บางท่านเขียนเพื่อแจ้งให้ผู้อ่านทราบข้อมูล เช่น การเขียนประกาศของทางราชการ การเขียนบัตรเชิญในโอกาสต่างๆ

นอกจากผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการให้ความรู้ ความคิดดังกล่าวแล้ว ยังมีผู้เขียนบางท่านสร้างงานเขียนเพื่อวิเคราะห์เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ และต้องการเสนอความคิดเห็นของตนให้ผู้อ่านเข้าใจและพิจารณาเรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น เช่น การวิเคราะห์ข่าว การวิเคราะห์เหตุการณ์บ้านเมือง หรือผู้เขียนบางท่านเสนอความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เพื่อวิเคราะห์และประเมินค่าเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสภาพการณ์ต่างๆ เช่น วิจารณ์นวนิยาย ภาพยนตร์ ในขณะที่ผู้เขียนบางท่านต้องการสร้างสรรค์งานเขียนเพื่อให้อ่านได้รับรู้ถึงความคิดและจินตนาการของตนเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ เป็นการเขียนที่เกิดจากความคิดริเริ่มใหม่ๆ ของผู้เขียน เช่น การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรอง

เมื่อผู้เขียนแต่ละท่านมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แตกต่างกัน สลีการเขียน การเลือกใช้คำจึงแตกต่างกัน เช่น อาจินต์ ปัญจพรวงศ์ นักเขียนอาวุโสท่านหนึ่งเล่าเรื่องที่ตนประสบในหนังสือชื่อ *ตะลุยกอเมริกา-ผ่าตัดรัสเซย์* ด้วยสลีการใช้คำเล่าเรื่องได้อย่างน่าสนใจว่า

“ห้องน้ำบนเรือบิน สะอาดเหมือนโตะกินข้าว มีอ่างล้างหน้ามีทั้งน้ำร้อน น้ำเย็น มีก๊อกสบู่ กดปุ่มแล้วน้ำสบู่อไหลออกมาเอง มียาล้างปากแทนยาสีฟัน เอามา

หยดเจื่อน้ำอมแล้วบัวปากก็สะอาดสะอาดอันดีเท่าการสีฟัน มีผ้าเช็ดหน้ากระดาษ มีผ้าเช็ดมือลินิน....”

(อาจินต์ ปัญจพรรค์, อ้างถึงใน พรพรรณ ธารานุมาศ, ๒๕๔๔, น.๙๐)

ขณะที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นักเขียนอาวุโสอีกท่านหนึ่งใช้คำพรรณนาความเป็นมาในการสร้างปราสาทนครวัดในประเทศกัมพูชาไว้ในหนังสือ *ถกเขมร* ได้อย่างสะท้อนใจว่า

“ถ้าหากว่าเหงื่อและน้ำตา ตลอดจนชีวิตของมนุษย์ที่ถูกเกณฑ์เอามาสร้างนครวัดนี้สามารถตกตวงเอาไว้ได้ เหงื่อ น้ำตา และชีวิตนั้นก็คงจะท่วมท้นรูที่ล้อมรอบนครวัดนี้อยู่ เสียงลมที่พัดเข้ามาทางช่องทวารศิลาและแล่นไปตามระเบียบมิดดังเหมือนเสียงสะท้อนของเสียงโหยหวนด้วยความเจ็บปวดเมื่อพันปีมาแล้ว”

(คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว., ๒๕๓๓, น.๓๘)

หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า “คำ” ที่อาจินต์ ปัญจพรรค์เลือกใช้นั้น เป็นคำง่าย ๆ แต่สื่อความหมายได้ชัดเจน เช่น “มีอ่างล้างหน้า มีทั้งน้ำร้อน น้ำเย็น” “กดปุ่มแล้วน้ำสบู่ไหลออกมาเอง” ส่วน “คำ” ที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เลือกใช้เป็นคำที่ให้ทั้งภาพ เสียง และความรู้สึก เช่น “เหงื่อและน้ำตา” “ท่วมท้นรูที่ล้อมรอบนครวัด” “ระเบียบมิด” “เสียงโหยหวน” “ความเจ็บปวดเมื่อพันปีมาแล้ว” คำเหล่านี้สร้างความสะท้อนอารมณ์แก่ผู้อ่าน ทำให้ได้รับรู้ถึงความทุกข์ระทมอย่างแสนสาหัสของมนุษย์ที่ถูกเกณฑ์มาสร้างปราสาทที่ได้รับความนิยมอย่างสูงแห่งนี้ โดยเฉพาะทำให้รู้สึกถึงความทุกข์ระทมนั้นยังมีได้จางหายไป แต่ยังลingers อยู่ ณ ที่นั้นแม้กาลเวลาละจะเนิ่นนานถึงพันปีแล้วก็ตาม

การใช้ “คำ” ดังกล่าวนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้งานเขียนของนักเขียนอาวุโสทั้งสองท่าน อ่านง่าย เข้าอารมณ์ ชวนติดตาม และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้อ่าน

ในที่นี่ จึงขอเสนอวิธีการเบื้องต้นในการเลือกสรรคำเพื่อใช้ในการเขียน เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่เริ่มสร้างงานเขียนไม่ว่าจะด้วยจุดประสงค์ใดก็ตาม

ในการเลือกสรร “คำ” เพื่อนำไปใช้นั้น ผู้เขียนต้องเข้าใจความหมายของคำให้ต้องแท้ ทั้งคำที่มีความหมายตรง ความหมายโดยนัย โดยเฉพาะภาษาไทยมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ใช้แทนกันไม่ได้และเป็นจำนวนมาก บางครั้งทำให้เกิดปัญหาในการเขียนคือเขียนได้ไม่ตรงกับที่ใจต้องการหรือเขียนแล้วมีความหมายคลาดเคลื่อนไป จึงต้องพิถีพิถันเลือกสรรคำให้ถูกต้องตรงตามความหมายที่ต้องการสื่อสาร

ตัวอย่างคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

โกง-โกง โกง หมายถึง ใช้อุบายหรือเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง เช่น แม่ค้าคนนี้ โกงเงินลูกค้า ส่วนโกง หมายถึง บอกราคาเกินสมควร เช่น ที่ตลาดแห่งนี้พ่อค้าชอบโกงราคาสินค้าสูงมาก

ผิด-ผลัด ผิด หมายถึง ขอลื่อนเวลาไป เช่น ลูกหนี้ขอผิดวันใช้หนี้ไป ๑ สัปดาห์ ส่วนผลัด หมายถึง เปลี่ยนแทนที่กัน เช่น ทหารผลัดกันทำหน้าที่เฝ้าเวรยาม

ค่า-ราคา ค่า หมายถึง คุณประโยชน์ในตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งคิดเป็นเงินไม่ได้ เช่น ชีวิตของแม่จนๆ คนหนึ่งมีค่าสำหรับลูกน้อย ส่วนราคา หมายถึง มูลค่าของสิ่งของที่คิดเป็นเงินตรา เช่น บ้านหลังนี้ราคาหลายล้านบาท

กักกัน-กักตุน กักกัน หมายถึง กักให้อยู่ในขอบเขตจำกัด เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รัฐบาลกักกันผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศในช่วงที่โรคไข้หวัด ๒๐๐๙ กำลังระบาด ส่วนกักตุน หมายถึง เก็บกักสินค้าบางอย่างไว้เพื่อเก็งกำไร เช่น พ่อค้าบางคนกักตุนน้ำมันพืชในช่วงที่ขาดแคลน

กิจกรรม-กิจการ กิจกรรม หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้ เช่น เขาทำกิจกรรมหลังเลิกเรียน ส่วนกิจการ หมายถึง งานที่ประกอบ, ธุรกิจ เช่น เธอมีกิจการร้านค้าขายหลายร้าน

กรรมสิทธิ์-ลิขสิทธิ์ กรรมสิทธิ์ หมายถึง สิทธิในความเป็นเจ้าของทรัพย์สินเจ้าของกิจการ หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ชาวนามีกรรมสิทธิ์ในที่ดินผืนนี้ ส่วนลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิในความเป็นเจ้าของวรรณกรรมและศิลปกรรม เช่น หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของฉัน

ขัดขึ้น-ขัดขวาง ขัดขึ้น หมายถึง ไม่ประพฤติตาม, ไม่ทำตาม เช่น ผู้ร้าย **ขัดขึ้น**การจับกุมของตำรวจ ส่วนขัดขวาง หมายถึง ทำให้ไม่สะดวก, ทำให้ติดขัด เช่น เขา**ขัดขวาง**การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ขึ้น-คั่น ขึ้น หมายถึง ชั้นที่ลำดับกันเป็นลำดับ, ตอน เช่น เขาทำงานอย่างเป็นลำดับ**ขึ้น**เสมอ ส่วนคั่น หมายถึง แทรกหรือกั้นอยู่ในระหว่าง เช่น เธออ่านหนังสือถึงหน้าไหนจะ อย่า**ลืมหัน**คั่นไว้ละ

ราด-ลาด ราด หมายถึง เทของเหลวๆ เช่น น้ำให้กระจายแผ่ไปหรือให้เรียวยาวไปทั่ว เช่น **ราดน้ำ** ข้าว**ราด**แกง เธอชอบกินกล้วยเดี่ยว**ราด**หน้ามากจริง ๆ ส่วนลาด หมายถึง ปูแผ่ออกไป เช่น **ลาด**พรม **ลาด**ยาง ถนนสายนี้**ลาด**ยางไว้ใหม่ ๆ เลย

คลาด-คลาดเคลื่อน คลาด หมายถึง เคลื่อนจากที่หมาย, กำหนดเวลา เช่น คุณต้องระวังให้ดี อย่าให้ผู้ต้องสงสัยคนนี้**คลาด**สายตา ส่วนคลาดเคลื่อน หมายถึง ผิดจากความเป็นจริง ไม่ตรงตามความเป็นจริง เช่น เขาเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้**คลาดเคลื่อน**ไปจากความจริง

พล่าน-พลุ่งพล่าน พล่าน หมายถึง อากาศที่น้ำหรือควันดันตัวพุ่งออกมาโดยแรง เช่น น้ำในกากำลังเดือด**พล่าน** ส่วนพลุ่งพล่าน หมายถึง บันดาลโทสะจนนิ่งไม่คิด เช่น เขามีอารมณ์**พลุ่งพล่าน** เพราะโกรธที่ถูกเพื่อนแย่งคนรัก

ข่มขี้-ข่มเหง ข่มขี้ หมายถึง กดขี่, กดฐานะให้ต่ำลง เช่น เจ้านายที่ดีต้องไม่**ข่มขี้**ลูกน้อง ส่วนข่มเหง หมายถึง ใช้กำลังรังแก เช่น เด็กตัวโตคนนั้น ชอบ**ข่มเหง**เด็กตัวเล็ก ๆ

ขัดคอ-ขัดจังหวะ ขัดคอ หมายถึง พุดขัดเข้ามา, ไม่ให้ทำได้โดยสะดวก เช่น เขามีนิสัยชอบ**ขัดคอ**เพื่อน ๆ อยู่เสมอ จนเพื่อน ๆ ไม่ชอบเขา ส่วนขัดจังหวะ หมายถึง แทรกขวางเข้ามาเพื่อไม่ให้ทำหรือพูดโดยสะดวก เช่น ชายคนหนึ่งเข้ามา**ขัดจังหวะ** ขณะที่เขากำลังเล่าเรื่องอย่างสนุกสนาน

แข็งแรง-แข็งแกร่ง แข็งแรง หมายถึง มีกำลังมาก เช่น เด็ก ๆ ที่ดีมีนมทุกวันมักมีสุขภาพ**แข็งแรง** ส่วนแข็งแกร่ง หมายถึง อดทนไม่ห่อหอย เช่น เขามีจิตใจที่**แข็งแกร่ง**มาก ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค

คลี่คลาย-ผ่อนคลาย คลี่คลาย หมายถึง ขยายออกโดยลำดับ เช่น ตำรวจสามารถ**คลี่คลาย**คดีฆาตกรรมไปได้มาก ส่วนผ่อนคลาย หมายถึง ลดความ

ดิ่งเครียด เช่น หลังจากเขาทำงานเครียดมาทั้งวัน เขาก็ผ่อนคลายความเครียดด้วยการไปพักผ่อนที่ต่างจังหวัด

คร่ำเคร่ง-หมกมุ่น คร่ำเคร่ง หมายถึง ทำงานอย่างหามรุ่งหามค่ำ เช่น เธอคร่ำเคร่งกับงานชิ้นนี้มาก ตั้งแต่เช้าจนดึกก็ไม่ยอมพัก ส่วนหมกมุ่น หมายถึง ฝังใจมุ่งไปทางเดียว เช่น เขาหมกมุ่นอยู่กับอบายมุข ทำให้เสียอนาคต

ครอบงำ-ครอบครอง ครอบงำ หมายถึง ปิดบัง, ปกคลุม, บังคับ เช่น อย่าให้ความคิดของผู้อื่นมาครอบงำความคิดของคุณ ส่วนครอบครอง หมายถึง คุ้มครอง, ดูแล, ควบคุม เช่น ใครจะมาครอบครองแผ่นดินบ้านเกิดของฉันไม่ได้ละ

คลุกคลี-มั่วสุม คลุกคลี หมายถึง เข้าปะปนระคนกัน เข้าใกล้ชิดกัน เช่น นักการเมืองคนนี้ชอบคลุกคลีกับชาวบ้าน เขาจึงได้รับเลือกตั้งทุกครั้ง ส่วนมั่วสุม หมายถึง ชุมนุมกันในทางไม่ดี เช่น เด็กวัยรุ่นกลุ่มนั้นมั่วสุมเล่นการพนันกัน

ชมเชย-เชยชม ชมเชย หมายถึง ยกย่อง, สรรเสริญ เช่น ครูชมเชยเขาที่เป็นเด็กดี ส่วนเชยชม หมายถึง สัมผัสด้วยความเอ็นดู, รักใคร่ เช่น เธอมีลูกสาวให้เชยชม หลังจากรอมานาน

เงื่อนงำ-เงื่อนไข เงื่อนงำ หมายถึง ข้อความที่ซ่อนอยู่ เช่น คดีฆ่าคนตายนี้มีเงื่อนงำจริง ๆ ส่วนเงื่อนไข หมายถึง ข้อกำหนดเพื่อบังคับ เช่น การอยู่ที่นี่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของหอพัก

จัดเจน-ชัดเจน จัดเจน หมายถึง รู้หรือรู้สึกโดยสังเกตหรือประสบมา เช่น เขามีความจัดเจนในการใช้ศิลปะมวยจีน ส่วนชัดเจน หมายถึง ถูกต้องแน่นอน เช่น ข้อความที่เขียนมานี้ชัดเจนดีมาก

ชั้นสูตร-พิสูจน์ ชั้นสูตร หมายถึง ตรวจสอบเพื่อหาสาเหตุ หรือหลักฐานข้อเท็จจริง เช่น ตำรวจกำลังชั้นสูตรศพผู้ตาย ส่วนพิสูจน์ หมายถึง ชี้แจงให้รู้เหตุผล, ทดลองให้เห็นจริง เช่น เขาพิสูจน์ว่าโลกกลม

ตายใจ-นอนใจ ตายใจ หมายถึง ไร้ใจ เชื่อใจอย่างไม่สงสัยว่าจะมีสิ่งใดเคลือบแฝง เช่น ผมตายใจไม่คิดว่าเขาจะคิดร้ายต่อผมเช่นนี้ เพราะเราเคยเป็นเพื่อนรักกันมาก่อน ส่วนนอนใจ หมายถึง ไม่มีความกังวล ไม่รีบร้อน ใจเย็น เพราะมีความมั่นใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เขานอนใจว่างานคงเสร็จทันกำหนด

ติดขัด-ขัดข้อง ติดขัด หมายถึง ไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น, ไม่สะดวก เช่น การจราจร**ติดขัด**มากในวันนี้ ส่วน**ขัดข้อง** หมายถึง ไม่ยอมทำ, ไม่ตกลงด้วย เช่น ฉันไม่**ขัดข้อง**ที่เธอจะมาอยู่บ้านฉัน

ติงเครียด-เคร่งเครียด ติงเครียด หมายถึง ใกล้เคียงถึงขั้นแตกหัก เช่น สถานการณ์การสู้รบกันในลิเบีย**ติงเครียด**มาก ส่วน**เคร่งเครียด** หมายถึง เคร่งมาก ไม่ผ่อนคลาย อาการที่สมองไม่ได้พักผ่อนเพราะคร่ำเคร่งอยู่กับงานจนเกินไป เช่น เธอทำงานอย่าง**เคร่งเครียด**ตลอดเวลาทำให้สุขภาพทรุดโทรม

ตอบโต้-โต้แย้ง ตอบโต้ หมายถึง โต้กลับไป, ตอบแทนการกระทำของฝ่ายตรงข้าม, แกะแค้น เช่น เขาถูกกล่าวหาว่าเป็นคนผิด แต่เขาก็ไม่เคย**ตอบโต้**เลย ส่วน**โต้แย้ง** หมายถึง แสดงความเห็นแย้งกัน เช่น เพื่อนๆ ของฉันชอบแสดงความ**เห็นโต้แย้ง**กันอยู่เสมอ

ปณิธาน-ปฏิญาณ ปณิธาน หมายถึง การตั้งความปรารถนา เช่น เขา**ตั้งปณิธาน**ว่าจะเป็นหมอดี ส่วน**ปฏิญาณ** หมายถึง ปัญญาหรือความคิดไวในการกล่าวแก้หรือโต้ตอบ เช่น น้องคนนั้นมี**ปฏิญาณ**ในการแต่งกลอนจริง ๆ

เผยแผ่-เผยแพร่ เผยแผ่ หมายถึง ขยายออกไป, ทำให้ขยายออกไป เช่น พระรูปนั้นเดินทางไป**เผยแผ่**ศาสนาทั่วทวีปเอเชีย ส่วน**เผยแพร่** หมายถึง ทำให้แพร่หลายด้วยการกระจายข่าวสารไปสู่ผู้รับให้มากที่สุด เช่น เธอ**เผยแพร่**สินค้าผ้าไหมไทยให้เป็นที่รู้จักไปทั่ว

ฟัง-ได้ยิน ฟัง หมายถึง อาการที่บุคคลตั้งใจรับเสียงด้วยหู แล้วคิดตามและทำความเข้าใจกับเสียงนั้น เช่น เขา**ฟัง**ความคิดเห็นของเพื่อนๆ ทุกคน ส่วน**ได้ยิน** หมายถึง อาการที่เสียงมาสัมผัสกับโสตประสาท เกิดการรับรู้ว่ามีเสียง แต่ไม่สนใจทำความเข้าใจกับเสียงนั้น เช่น เขา**ได้ยิน**เสียงคนทะเลาะกันอยู่ข้างนอก

ยั่วยุ-ยุแหย่ ยั่วยุ หมายถึง ทำหรือกล่าวชักชวนในสิ่งที่ไม่ควร ให้กำเริบหรือเกิดอารมณ์โกรธ เช่น เหตุการณ์วันนั้น**ยั่วยุ**ให้เขาโกรธเต็มที่ ส่วน**ยุแหย่** หมายถึง ยุให้ทั้ง ๒ ฝ่ายแตกกัน เช่น ผู้หญิงคนนี้**ยุแหย่**ให้สามีกับภรรยาคุ้งันต้องเลิกกัน

เร่งรีบ-เร่งรัด เร่งรีบ หมายถึง รีบด่วน เช่น เขาทำงานอย่าง**เร่งรีบ** เพื่อให้เสร็จทันเวลาที่นัดหมาย ส่วน**เร่งรัด** หมายถึง เร่งอย่างกดดัน เช่น เจ้าหนี้**เร่งรัด** ลูกหนี้ให้จ่ายเงินตามกำหนดมิฉะนั้นจะจัดการตามกฎหมาย

ร้องรอย-วีแวว ร้องรอย หมายถึง เคঁาเงื่อนหรือเบาะแสที่ปรากฏเป็นแนวบอกให้รู้ เช่น ผู้ร้ายปล้นบ้านหลังนี้ โดยไม่ทิ้ง**ร้องรอย**ไว้ ส่วน**วีแวว** หมายถึง เคঁาเงื่อนตามที่แว่วมา เช่น เขาแต่งงานกับเธอ โดยไม่มี**วีแวว**มาก่อน

ไล่เลีย-ลูสี ไล่เลีย หมายถึง เท่า ๆ กัน, พอ ๆ กัน เช่น เด็ก ๒ คนนั้นมีอายุ**ไล่เลีย**กัน ส่วน**ลูสี** หมายถึง พอ ๆ กัน (มักใช้กับความสามารรถ หรือฝีมือ) เช่น นักกีฬา ๒ คนนี้มีฝีมือในการเล่นแบดมินตัน**ลูสี**กัน

สืบสวน-สอบสวน-ไต่สวน สืบสวน หมายถึง เสาะหาเอาความจริง เช่น ตำรวจกำลัง**สืบสวน**คดีฆาตกรรมอย่างรีบเร่ง ส่วน**สอบสวน** หมายถึง ไล่เลียงเอาความจริง เช่น ตำรวจเรียกพยานมา**สอบสวน**ที่สถานีตำรวจ ในขณะที่**ไต่สวน** หมายถึง สอบถาม เช่น ศาลนัด**ไต่สวน**คดีนี้ในวันจันทร์

สวัสดิภาพ-สวัสดิการ สวัสดิภาพ หมายถึง ความปลอดภัย เช่น คนขับรถควรคำนึงถึง**สวัสดิภาพ**ของผู้โดยสาร ส่วน**สวัสดิการ** หมายถึง การให้ความสะดวก เช่น รัฐบาลให้**สวัสดิการ**แก่คนยากจน

หนาแน่น-แน่นหนา หนาแน่น หมายถึง คับคั่ง, แออัด เช่น กรุงเทพฯมีผู้คนอยู่อย่าง**หนาแน่น** ส่วน**แน่นหนา** หมายถึง มั่นคง, แข็งแรง เช่น บ้านหลังนี้มีโครงสร้างที่**แน่นหนา**มาก

อุดมการณ์-อุดมคติ อุดมการณ์ หมายถึง อุดมคติอันสูงส่งที่จูงใจให้เราพยายามให้บรรลุถึง เช่น **อุดมการณ์**ในการปกครองในระบอบนี้คือ ต้องการให้ทุกคนมีความเสมอภาคกัน ส่วน**อุดมคติ**หมายถึง จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดี ความงามและความจริงทางใดทางหนึ่งที่คนเราถือว่าเป็นเป้าหมายในชีวิตของตน เช่น เขามี**อุดมคติ**ในการทำงาน ตั้งใจว่าจะซื้อสัตว์ต่อหน้าที่

นอกจากนี้ในการเขียนแต่ละครั้งควรเลือกสรรคำที่ให้ความหมายชัดเจน กล่าวคือควรเลือกคำที่ให้ภาพ เสียง และคำที่แสดงอาการหรือความรู้สึกได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้อ่าน

ตัวอย่างคำที่ให้ภาพ

มือของเธอนุ่มนวล แต่มือของเขาหยาบกร้าน
 หน้าต่าบ้านทำด้วยกระฉกที่โปร่งใส
 ผู้ร้ายซ่อนตัวอยู่หลังพุ่มไม้ที่หนาทึบ
 คินนี่ดวงดาวส่องแสงระยิบระยับ
 ท้องฟ้าวันนี้ดูขมุกขมัว ทั้งที่เมื่อเช้ามืดแสงแดดเจิดจ้า
 เขาเดินไปตามทางที่คดเคี้ยว
 รถราบนท้องถนนวิ่งกันขวักไขว่
 เขานอนหลับครุ่นอยู่ในผ้าห่มในคืนที่อากาศหนาวจัด
 หลังจากเธอแต่งงานกับเขา หน้าตาเธอดูอึมเศร้ายิ่งนัก
 รูปร่างของผู้หญิงคนนั้นดูอวบอ้วนจริงๆ

ตัวอย่างคำที่ให้เสียง

เธอไม่พอใจจึงเดินปึงปึงออกไป
 เขาตะโกนดังโหวกเหวก
 เสียงใบไม้ดังกรอบแกรบ
 คลื่นกระทบโขดหินดังซ่าซ่า
 ฟาร้องดังครืนครืน
 น้ำไหลดังจ๊อกจ๊อก
 ฟาผาดังเปรี้ยงเปรี้ยง

ตัวอย่างคำที่แสดงอาการหรือความรู้สึก

เขามีท่าทางอ่อนล้า หลังจากทำงานหนักมาทั้งวัน
 หนูน้อยแสดงอาการลึบโลด เมื่อคุณพ่อบอกว่าจะพาไปเที่ยว
 ผู้คนต่างเบือนหน้าการจรรยาในเมืองหลวง
 หลังจากผิดหวังในความรัก เขาก็นั่งซึมเศร้าทั้งวัน
 เด็กคนนั้นกระโดดโลดเต้น เมื่อได้ของเล่นถูกใจ
 ชายคนนั้นมีท่าทางลุกลี้ลุกลนดูมีพิรุณ

เขาดันทุรนทุราย เพราะปวดท้องมาก
 เรายืนโง่งนเงินคล้ายจะเป็นลม
 ท่อนซุงลอยเคว้งคว้างไปตามกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยว
 มะม่วงผลนี้เปรี้ยวจัด
 ขนมหของเธอร่วนจ้อยจริง ๆ
 เด็กน้อยคนนั้นคลานตัวมเดียวมาหาคุณแม่
 ชายคนนั้นดูหลุกหลิกไม่น่าไว้วางใจ
 ดูท่าทางเธอคนนั้นคล่องแคล่วดี
 เธอร้องไห้ฟูมฟาย เมื่อรู้ว่าสอบตก
 วันนี้อากาศปลอดโปร่งสบายจริงๆ
 เธอโกรธฉันเรื่องอะไร ดูท่าทางหมางเมิน
 เขาคงเพิ่งตื่นนอน ดูงัวเงีย ๆ

นอกจากการเลือกสรรคำให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสื่อสารโดยทั่วไปแล้ว การเรียบเรียงคำให้สละสลวยเพื่อให้เกิดภาพและความประทับใจก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเขียน เช่น การเรียบเรียงเนื้อความด้วยวิธีหลากหลายคำ การใช้คำน้อยแต่ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง การลำดับคำให้เกิดความไพเราะ มีความหมายกินใจ และประทับใจ

ตัวอย่างการเรียบเรียงเนื้อความด้วยวิธีหลากหลายคำ

วิธีหลากหลายคำ หมายถึง การหาคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงมาแทนคำที่ใช้บ่อย ๆ ในข้อความเดียวกัน

เมื่อน้ำแห้งและฝนแห้ง ผืนแผ่นดินก็แห้งด้วย นี่แหละธรรมชาติของผืนแผ่นดินภาคอีสาน ซึ่งเป็นผืนแผ่นดินแม่ของฉัน

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนควรหลากคำ คำว่า “แห้ง” และ “ผืนแผ่นดิน” ว่า

เมื่อน้ำลดและฝนแล้ง ผืนแผ่นดินก็แห้งผาก นี่แหละธรรมชาติของผืนดินภาคอีสาน ซึ่งเป็นแผ่นดินแม่ของฉัน

ตัวอย่างการใช้คำน้อย แต่ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง

การใช้คำน้อย แต่ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง หมายถึง การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายลึกซึ้งกว่าคำที่ปรากฏในงานเขียน เช่น องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย เขียนคำเชิญชวนประชาชนให้ช่วยกันบริจาคทุนทรัพย์เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาว่า

ให้ปลาหนูหนึ่งตัว
สอนให้หนูหาลา

หนูกินได้หนึ่งวัน
หนูมีปลากินได้ตลอดชีวิต

หากอธิบายข้อความดังกล่าวตรงๆ ก็คือ การให้ปลาเป็นอาหารแก่เด็กอย่าง “หนู” นั้น “หนู” กินได้เพียงวันเดียว ปลาก็หมด แต่ถ้าสอนวิธีให้ “หนู” รู้จักหาลา “หนู” ก็จะไม่อดอยากอีกต่อไป เรียกว่า “มีกินตลอดชีวิต”

ความหมายที่ลึกซึ้งกว่า “คำ” ที่ปรากฏก็คือ เราต้องสร้างเด็กผู้ด้อยโอกาสอย่าง “หนู” ให้สามารถ “ยืนอยู่ได้ด้วยลำแข้ง” ของตนอย่างมั่นคง จึงจะเป็นการ “ให้” ที่สมบูรณ์และถูกต้อง

ตัวอย่างการลำดับคำให้เกิดความไพเราะ มีความหมายกินใจ และประทับใจ

การลำดับคำให้เกิดความไพเราะ มีความหมายกินใจและประทับใจนั้น อาจใช้วิธีการเน้นน้ำหนักของคำ การใช้คำที่มีความหมายตรงประเด็น แจ่มชัดในใจผู้อ่าน และเร้าความรู้สึกให้ผู้อ่านคล้อยตาม ดังตัวอย่างใน นิทานเวตาลพระนิพนธ์แปลของ พระราชนัดดาเธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ที่กล่าวถึงความรักไว้ว่า

ความรักนี้เป็นของน่าพิศวงมาก เป็นแสงฉายมาจากฟ้า ฉายความสุขมายัง แผ่นดินอันมืดมิด และเต็มไปด้วยความซึมเซา เป็นมนต์ซึ่งทำให้เรารำลึกถึงความเป็นชาติสูงสูดกว่านี้ เป็นความสุขในขณะนี้ และเป็นทางให้คิดถึงสุขในเบื้องหน้า ทำให้ความชั่วร้ายกลับกลายเป็นความงาม ทำให้ความโง่กลับเป็นความฉลาด ทำให้ความแก่กลายเป็นความหนุ่ม ทำให้บาปเป็นบุญ ทำให้ความซึมเซาเป็นความแจ่มขึ้น ทำให้ใจแคบเป็นกว้าง ความรักนี้เป็นไอศถอยอย่างเอก

(พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น, ๒๕๐๖, น.๑๑๙)

คำว่า “เป็น” “ทำให้” “กลับกลายเป็น” “กลับเป็น” “กลายเป็น” ในเนื้อความข้างต้นเป็นคำที่ผู้เขียนจงใจเลือกสรรเพื่อเน้นน้ำหนักให้เห็นว่า “ความรัก” เป็นของที่น่า “พิศวง” จริงๆ ทำให้ความหมายของความรักนั้นแจ่มชัดในใจของผู้อ่าน

อย่างไรก็ตาม การเขียนเป็นทั้ง “คำสตร์” และ “ศิลป์” ความรู้ทางทฤษฎีช่วยให้มีแนวทางในการเลือกสรร “คำ” เพื่อสื่อความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกให้ได้ตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน ช่วยให้การเขียนดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ก็ควรตระหนักว่าการเขียนเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนจึงจะทำได้อย่างงดงาม มีศิลปะหรืออาจกล่าวได้ว่าความสามารถในการเขียนจะดีเพียงใดนั้นย่อมอยู่ที่ความมานะพยายามฝึกฝนของผู้เขียนเอง

รายการอ้างอิง

ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (๒๕๓๓). *เอกเขมร*. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. (๒๕๔๕). *ทักษะการเขียนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (๒๕๕๒). *การเขียนเพื่อประสิทธิผล*. กรุงเทพฯ: บริษัทมิลเดอร์โก้ปี (ประเทศไทย) จำกัด.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (๒๕๑๘). *การเขียนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. (๒๕๒๕). *ศิลปะการเขียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.

พรพรรณ ธารานูมาศ. (๒๕๔๔). *สำนวนการเขียน*. (พิมพ์ครั้งที่ ๔). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๑๙๙๑ จำกัด.

พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. (๒๕๐๖). *นิทานเวตาล*. พระนคร: คลังวิทยา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

สนิท ตั้งทวี. (๒๕๒๙). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.